

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. lapkričio 10 d. *

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Viešoji elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistema – Sąvokų „paslaugų koncesijos“ ir „viešojo prekių pirkimo sutartys“ atskyrimas – Direktyva 2014/23/ES – 5 straipsnio 1 punkto b papunktis – 20 straipsnio 4 dalis – Sąvoka „mišriosios sutartys“ – 8 straipsnis – Paslaugų koncesijos vertės nustatymas – Kriterijai – 27 straipsnis – 38 straipsnis – Direktyva 2014/24/ES – 2 straipsnio 1 dalies 5 ir 8 punktai – Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/1986 – XXI priedas – Galimybė nustatyti sąlygą dėl konkrečios profesinės veiklos įregistravimo pagal nacionalinę teisę – Negalėjimas nustatyti šios sąlygos visiems laikinos įmonių asociacijos nariams – Reglamentas (EB) Nr. 2195/2002 – 1 straipsnio 1 dalis – Pareiga koncesijos dokumentuose remtis tik „bendruoju viešųjų pirkimų žodynu“ – Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1893/2006 – 1 straipsnio 2 dalis – Negalėjimas koncesijos dokumentuose remtis klasifikatoriumi „NACE 2 red.““

Byloje C-486/21

dėl *Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil* (Nacionalinė viešojo pirkimo sutarčių sudarymo peržiūros komisija, Slovėnija) 2021 m. rugpjūčio 2 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2021 m. rugpjūčio 9 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

SHARENGO najem in zakup vozil d.o.o.

prieš

Mestna občina Ljubljana

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininko pareigas einantis teisėjas N. Piçarra, teisėjai N. Jääskinen ir M. Gavalec (pranešėjas),

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: slovėnų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Mestna občina Ljubljana*, atstovaujamos *odvetnik* R. Kokalj,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos L. Halajová, M. Smolek ir J. Vlácil,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos A. Posch,
- Europos Komisijos, atstovaujamos U. Babovič, M. Kocjan, A. Kraner, P. Ondrůšek ir G. Wils,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo (OL L 94, 2014, p. 1; klaidų ištaisymai OL L 114, 2015 5 5, p. 24 ir OL L 94, 2014 3 28), iš dalies pakeistos 2019 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/1827 (OL L 279, 2019, p. 23; toliau – Direktyva 2014/23), 3 straipsnio 1 dalies, 5 straipsnio 1 punkto b papunkčio, 8 straipsnio 1 ir 2 dalių ir 38 straipsnio 1 dalies, 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014, p. 65), iš dalies pakeistos 2019 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/1828 (OL L 279, 2019, p. 25; toliau – Direktyva 2014/24), 2 straipsnio 1 dalies 5 ir 9 punktų, 3 straipsnio 4 dalies trečios pastraipos, 4 straipsnio b ir c punktų, 18 straipsnio 1 dalies ir 58 straipsnio 1 ir 2 dalių, 2002 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2195/2002 dėl bendro viešųjų pirkimų žodyno (BVPŽ) (OL L 340, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidinys lietuvių k., 6 sk., 5 t., p. 3), 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1893/2006, nustatančio statistinį ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių „NACE 2 red.“ ir iš dalies keičiančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3037/90 bei tam tikrus EB reglamentus dėl konkrečių statistikos sričių (OL L 393, 2006, p. 1), I priedo ir 2015 m. lapkričio 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1986, kuriuo nustatomos standartinės formos, naudojamos skelbiant su viešaisiais pirkimais susijusius pranešimus, ir panaikinamas Įgyvendinimo reglamentas (EB) Nr. 842/2011 (OL L 296, 2015, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 172, 2017, p. 36), XXI priedo išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Sharengo, najem in zakup vozil, d. o. o., Preserje* (toliau – *Sharengo*) ir *Mestna občina Ljubljana* (Liublianos miesto savivaldybė, Slovėnija) (toliau – Liublianos savivaldybė) ginčą dėl pastarosios paskelbto konkurso, skirto koncesininkui atrinkti įgyvendinant projektą dėl viešosios elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistemos šios savivaldybės teritorijoje sukūrimo ir valdymo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2014/23

3 Direktyvos 2014/23 1, 4, 8, 18, 20 ir 52 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) nesant aiškių Sąjungos lygiu nustatytų taisyklių, reglamentuojančių koncesijos sutarčių suteikimą, atsiranda teisinis netikrumas, kyla kliūčių laisvai teikti paslaugas ir iškraipomas vidaus rinkos veikimas. Dėl to ekonominės veiklos vykdytojai, ypač mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVI), netenka savo teisių vidaus rinkoje ir negali pasinaudoti didelėmis verslo galimybėmis, o viešosios institucijos gali neįstengti optimaliai panaudoti viešųjų lėšų taip, kad Sąjungos piliečiai gautų kokybiškas paslaugas už geriausią kainą. Esant tinkamai, subalansuotai ir lanksčiai koncesijos sutarčių suteikimo teisinei sistemai, visiems Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams būtų užtikrintos veiksmingos ir nediskriminacinės galimybės patekti į rinką ir teisinis tikrumas; taip būtų sudarytos palankios sąlygos viešosioms investicijoms į infrastruktūrą ir strateginių paslaugų teikimui piliečiams. Tokia teisine sistema taip pat būtų užtikrintas didesnis teisinis tikrumas ekonominės veiklos vykdytojams ir ji galėtų būti tarptautinių viešųjų pirkimų rinkų tolesnio atvėrimo ir pasaulio prekybos skatinimo pagrindas ir priemonė. Itin daug dėmesio reikėtų skirti tam, kad būtų pagerintos MVI galimybės patekti į koncesijų rinkas visoje Sąjungoje;

<...>

(4) Viešųjų darbų koncesijoms šiuo metu taikomos [2004 m. kovo 31 d.] Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/18/EB [dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132)] nustatytos pagrindinės taisyklės, tuo tarpu suteikiant tarpvalstybinės svarbos paslaugų koncesijas taikomi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) principai, visų pirma laisvo prekių judėjimo, įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas principai, taip pat iš jų kylantys principai, kaip antai lygiateisiškumo, nediskriminavimo, tarpusavio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo. Yra teisinio netikrumo atsiradimo rizikos dėl to, kad Sutarties principus nacionalinės teisės aktų leidėjai aiškina skirtingai ir labai skiriasi įvairių valstybių narių teisės aktai. Kad yra tokia rizika, patvirtinta išsamioje Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje, tačiau joje tam tikri koncesijos sutarčių suteikimo aspektai nagrinėti tik iš dalies.

<...>

(8) siekiant užtikrinti koncesijų atvėrimą konkurencijai ir pakankamą teisinį tikrumą, tikslinga tam tikros vertės arba tam tikrą vertę viršijančioms koncesijoms nustatyti minimalų sutarčių suteikimo nacionalinių procedūrų koordinavimą, grindžiamą SESV principais. Tokiomis koordinavimo nuostatomis neturėtų būti viršijama tai, kas būtina pirmiau nurodytiems tikslams pasiekti ir tam tikram lankstumui užtikrinti. Valstybėms narėms turėtų būti leista tokias nuostatas pildyti ir plėtoti, jei, jų nuomone, tai tikslinga visų pirma siekiant geriau užtikrinti pirmiau nurodytų principų laikymąsi;

<...>

- (18) dėl sunkumų, susijusių su koncesijos ir viešosios sutarties sąvokų aiškinimu, suinteresuotieji subjektai nuolat susidurdavo su teisiniu netikrumu, o Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priėmė nemažai sprendimų. Todėl koncesijos apibrėžtis turėtų būti paaiškinta, visų pirma nurodant vykdymo rizikos sąvoką. Pagrindinė koncesijos ypatybė – teisė eksploatuoti darbus ar paslaugas – visada reiškia, kad koncesininkui perkeliama ekonominio pobūdžio vykdymo rizika, įskaitant tai, kad jis gali nesusigrąžinti įdėtų investicijų ir darbų ar paslaugų, kurie yra sutarties objektas, vykdymo sąnaudų įprastomis eksploatavimo sąlygomis, net jei rizikos dalis ir tektų perkančiajai organizacijai ar perkančiajam subjektui. Taikyti koncesijos sutarčių suteikimą reglamentuojančias specialias taisykles būtų nepagrįsta, jeigu perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas apsaugotų ekonominės veiklos vykdytoją nuo galimų nuostolių užtikrindamas minimalias pajamas, prilygstančias įdėtoms investicijoms ir sąnaudoms, kurias ekonominės veiklos vykdytojas patirtų arba jas viršytų vykdant sutartį. Kartu turėtų būti aiškiai nustatyta, kad tam tikri susitarimai, pagal kuriuos išimtinai atlygina perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas, turėtų būti laikomi koncesijomis, kai subjektui tenkančių investicijų ir sąnaudų už atliktus darbus ar suteiktas paslaugas susigrąžinimas priklauso nuo paslaugos ar turto faktinės paklausos ar pasiūlos;

<...>

- (20) vykdymo rizika turėtų atsirasti dėl veiksnių, kurių šalys nekontroliuoja. Rizika, susijusi su blogu valdymu, ekonominės veiklos vykdytojo sutarties nevykdymu arba force majeure nėra lemiamas priskyrimo koncesijai veiksnys, nes tokia rizika būdinga kiekvienai sutarčiai, nesvarbu, ar tai viešojo pirkimo sutartis, ar koncesijos sutartis. Vykdymo rizika turėtų būti suprantama kaip atvirumo rinkos pokyčių poveikiui rizika, o tai gali būti pasiūlos rizika arba paklausos rizika, arba kartu ir pasiūlos, ir paklausos rizika. Paklausos rizika suprantama kaip faktinės darbų ar paslaugų, kurie yra sutarties dalykas, paklausos rizika. Pasiūlos rizika suprantama kaip darbų ar paslaugų, kurie yra sutarties dalykas, teikimo rizika, visų pirma rizika, kad teikiamos paslaugos neatitiks paklausos. Vykdymo rizikos įvertinimo tikslais laikantis nuoseklaus ir vienodo požiūrio turėtų būti atsižvelgta į visų koncesininko investicijų, sąnaudų ir pajamų grynąją esamąją vertę;

<...>

- (52) koncesijos trukmė turėtų būti ribojama siekiant išvengti rinkos ir konkurencijos ribojimo. Be to, tikėtina, kad dėl labai ilgos trukmės koncesijų atsiras kliūčių patekti į rinką, ir todėl gali būti ribojamas laisvas paslaugų judėjimas ir įsisteigimo laisvė. Vis dėlto tokia trukmė gali būti pagrįsta, jeigu ji būtina, kad koncesininkas galėtų atgauti koncesijai įvykdyti numatytas investicijas ir gauti pelną už investuotą kapitalą. Todėl koncesijų, kurių trukmė yra ilgesnė nei penkeri metai, atveju jų trukmė turėtų būti ne ilgesnė už laikotarpį, per kurį koncesininkas galėtų pagrįstai tikėtis atgauti atliekant darbus ir teikiant paslaugas įdėtas investicijas ir gauti pelną už investuotą kapitalą įprastomis veiklos vykdymo sąlygomis, atsižvelgiant į konkrečius sutartinius tikslus, kurių koncesininkas išpareigojo siekti, kad įvykdytų reikalavimus, susijusius, pavyzdžiui, su kokybe ir kaina naudotojams. Apskaičiavimas turėtų galioti koncesijos suteikimo metu. Turėtų būti galima apimti pradines bei vėlesnes investicijas, laikomas reikalingomis koncesijai vykdyti, visų pirma infrastruktūros, autoriaus teisių, patentų, įrangos, logistikos, personalo samdymo ir mokymo išlaidas bei pradines išlaidas. Didžiausia koncesijos trukmė turėtų būti nurodyta koncesijos dokumentuose, nebent trukmė naudojama kaip sutarties suteikimo kriterijus.

Perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai visada turėtų galėti suteikti koncesiją laikotarpiui, trumpesniau už laikotarpį, reikalingą investicijoms atgauti, su sąlyga, kad susijusia kompensacija nepanaikinama vykdymo rizika.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Dalykas ir taikymo sritis“ nustatyta:

„1. Šia direktyva nustatomos taisyklės, kuriomis reglamentuojamos perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų pirkimų sudarant koncesiją, kurios vertė, kaip numatoma, yra ne mažesnė nei 8 straipsnyje nustatyta riba, procedūros.

2. Ši direktyva taikoma darbų arba paslaugų koncesijų suteikimui ekonominės veiklos vykdytojams, kurį atlieka:

a) perkančiosios organizacijos;

<...>“

5 Minėtos direktyvos 3 straipsnyje „Lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principai“ nustatyta:

„1. Perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai ekonominės veiklos vykdytojus vertina vienodai ir jų nediskriminuoja, jie veikia skaidriai ir vadovaujasi proporcingumo principu.

Koncesijos suteikimo procedūra, įskaitant numatomą vertę, negali būti parengta ketinant išvengti šios direktyvos taikymo jai arba ketinant netinkamai sudaryti palankesnes ar nepalankias sąlygas tam tikriems ekonominės veiklos vykdytojams arba tam tikrų darbų, prekių ar paslaugų atžvilgiu.

<...>“

6 Direktyvos 2014/23 5 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

1. koncesijos – darbų arba paslaugų koncesijos, kaip apibrėžta a ir b punktuose:

<...>

b) paslaugų koncesija – raštu sudaryta piniginės naudos sutartis, kurios pagrindu viena ar daugiau perkančiųjų organizacijų ar perkančiųjų subjektų paveda teikti ir valdyti paslaugas (išskyrus a punkte nurodytų darbų vykdymą) vienam arba daugiau ekonominės veiklos vykdytojų, kai atlygį pagal ją sudaro tik teisė eksploatuoti paslaugas, kurios yra sutarties dalykas, arba ta teisė kartu su mokėjimu.

Suteikiant darbų arba paslaugų koncesiją koncesininkui perduodama veiklos rizika, susijusi su tų darbų arba paslaugų naudojimu, apimanti paklausos ar pasiūlos riziką arba abiejų šių rūšių riziką. Laikoma, kad koncesininkas prisiima veiklos riziką, kai įprastomis veiklos sąlygomis nesuteikiama garantijų, kad bus atgautos vykdant darbus ar teikiant paslaugas, kurie yra koncesijos dalykas, įdėtos investicijos ar patirtos išlaidos. Koncesininkui perduota rizikos dalis turi apimti realią atvirumo rinkos pokyčiams riziką, kaip antai, kad bet koks nuostolis, kurį gali patirti koncesininkas, nebūtų tik nominalus ar nedidelis;

<...>“

7 Iš šios direktyvos 8 straipsnio „Vertės riba ir numatomos koncesijų vertės apskaičiavimo metodai“ matyti, kad:

„1. Ši direktyva taikoma koncesijoms, kurių vertė yra 5 350 000 EUR ar didesnė.

2. Koncesijos vertę sudaro perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto sutarties vykdymo laikotarpiu apskaičiuotos koncesininko pajamos, neįskaitant PVM, kurios bus gautos kaip atlygis už darbus ir paslaugas, kurie yra koncesijos dalykas, taip pat už prekes, susijusias su tokiais darbais ir paslaugomis.

<...>

3. Koncesijos numatoma vertė apskaičiuojama taikant koncesijos dokumentuose nurodytą objektyvų metodą. Apskaičiuodami koncesijos numatomą vertę perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai prireikus visų pirma atsižvelgia į:

a) visų rūšių pasirinkimo galimybių vertę ir koncesijos trukmės pratęsimą;

b) pajamas iš darbų ar paslaugų vartotojų sumokėtų mokesčių ar baudų, išskyrus mokesčius ir baudas, surinktus perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vardu;

c) mokėjimus arba kitą bet kurios rūšies finansinę naudą, kurią koncesininkas gauna iš perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto arba bet kurios kitos viešosios institucijos, įskaitant kompensaciją už su viešosiomis paslaugomis susijusių pareigų laikymąsi ir viešojo sektoriaus investicijų subsidijas;

<...>“

8 Minėtos direktyvos 18 straipsnyje „Koncesijos trukmė“ nurodyta:

„1. Koncesijos trukmė turi būti ribota. Perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas nustato jos trukmę atsižvelgdami į reikalaujamus darbus arba paslaugas.

2. Ilgiau nei penkerius metus trunkančių koncesijų atveju maksimali koncesijos trukmė neturi viršyti laikotarpio, kurio, tikėtina, koncesininkui galėtų pagrįstai prireikti, kad būtų atgautos investicijos, skirtos darbams vykdyti ar paslaugoms teikti, ir būtų gauta investuoto kapitalo grąža atsižvelgiant į investicijas, būtinas konkrečioms sutartiniams tikslams pasiekti.

Investicijos, į kurias atsižvelgiama apskaičiavimo tikslais, apima pradines investicijas ir investicijas, padarytas koncesijos vykdymo metu.“

9 Tos pačios direktyvos 20 straipsnyje „Mišriosios sutartys“ nustatyta:

„<...>

2. Kai skirtingos konkrečios sutarties dalys objektyviai gali būti atskirtos, taikomos 3 ir 4 dalys. Kai skirtingos konkrečios sutarties dalys objektyviai negali būti atskirtos, taikoma 5 dalis.

<...>

Sutartims, kuriomis siekiama apimti kelių rūšių veiklą, iš kurių vienai taikomas šios direktyvos II priedas arba [2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES [dėl subjektų, veikiančių vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų sutarčių sudarymo ir panaikinanti Direktyvą 2004/17/EB (OL L 94, 2014, p. 243)], taikytinos nuostatos nustatomos atitinkamai pagal šios direktyvos 22 straipsnį ir Direktyvos [2014/25] 6 straipsnį.

<...>

4. Mišriųjų sutarčių, kuriose yra tiek su koncesijomis, tiek su viešosiomis [viešojo pirkimo] sutartimis, kurioms taikoma Direktyva [2014/24], arba sutarčių, kurioms taikoma Direktyva [2014/25], susijusių elementų, atveju mišriosios sutartys suteikiamos laikantis atitinkamai Direktyvos [2014/24] arba Direktyvos [2014/25].

<...>“

- 10 Direktyvos 2014/23 26 straipsnio „Ekonominės veiklos vykdytojai“ 2 dalyje nustatyta:

„Koncesijos suteikimo procedūrose gali dalyvauti ekonominės veiklos vykdytojų grupės, įskaitant laikinas asociacijas. Perkančiosios organizacijos ar perkantieji subjektai iš jų nereikalauja turėti konkrečią teisinę formą tam, kad jos galėtų pateikti pasiūlymą ar prašymą dalyvauti.

Prireikus perkančiosios organizacijos ar perkantieji subjektai gali koncesijos dokumentuose paaiškinti, kaip ekonominės veiklos vykdytojų grupės turi atitikti ekonominės ir finansinės būklės arba techninių ir profesinių pajėgumų reikalavimus, nurodytus 38 straipsnyje, jeigu tai pagrįsta objektyviomis priežastimis ir yra proporcinga. Valstybės narės gali nustatyti standartines sąlygas, kaip ekonominės veiklos vykdytojų grupės turi atitikti tuos reikalavimus. Bet kokios tokių ekonominės veiklos vykdytojų grupių vykdomų koncesijų sąlygos, kurios skiriasi nuo tų, kurios nustatytos atskiriems dalyviams, taip pat turi būti pagrįstos objektyviomis priežastimis ir turi būti proporcingos.“

- 11 Šios direktyvos 27 straipsnio „Nomenklatūros“ 1 dalyje nustatyta:

„Visos nuorodos į nomenklatūras koncesijų suteikimo srityje pateikiamos naudojant <...> [R]eglamente <...> Nr. 2195/2002 <...> nustatytą Bendrą viešųjų pirkimų žodyną (toliau – BVPŽ).“

- 12 Minėtos direktyvos 31 straipsnio „Koncesijos skelbimai“ 2 dalyje nustatyta:

„Koncesijos skelbimuose pagal standartinę formą pateikiama V priede nurodyta informacija ir atitinkamais atvejais bet kokia kita informacija, kurią perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas laiko reikalinga.“

- 13 Tos pačios direktyvos V priede „Informacija, kuri turi būti pateikta koncesijos skelbimuose, nurodytuose 31 straipsnyje“, be kita ko, nustatyta:

„<...>

4. Koncesijos aprašymas: darbų pobūdis ir apimtis, paslaugų pobūdis ir apimtis, sutarties dydis ir preliminari vertė ir, kai įmanoma, galiojimo trukmė. Jeigu koncesija skaidoma į pirkimo dalis, ši informacija pateikiama apie kiekvieną pirkimo dalį. Atitinkamais atvejais aprašomos visos pasirinkimo galimybės.

5. BVPŽ kodai. Jeigu koncesija skaidoma į pirkimo dalis, ši informacija pateikiama apie kiekvieną pirkimo dalį.

<...>

7. Dalyvavimo sąlygos, įskaitant:

<...>

b) atitinkamais atvejais – informaciją apie tai, ar pagal įstatymus ar kitus teisės aktus paslaugą gali teikti tik tam tikros profesijos atstovai; nuorodą į atitinkamą įstatymą ar kitą teisės aktą;

c) atitinkamais atvejais – atrankos kriterijų sąrašą ir trumpą jų aprašą; minimalų (-ius) standartą (-us), kurių gali būti reikalaujama; reikalaujamą informaciją (savideklaracijas, dokumentus).“

14 Direktyvos 2014/23 37 straipsnyje „Procedūrinės garantijos“ nustatyta:

„<...>

2. Perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas pateikia:

a) koncesijos skelbime – koncesijos ir dalyvavimo sąlygų aprašymą;

b) koncesijos skelbime, kvietime pateikti pasiūlymą arba kituose koncesijos dokumentuose – suteikimo kriterijų aprašymą ir, jei taikytina, minimalius reikalavimus.

<...>

4. Perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas visiems dalyviams perduoda numatomos procedūros tvarkos aprašymą ir informuoja juos apie preliminarų procedūros užbaigimo terminą. Apie bet kokius pakeitimus pranešama visiems dalyviams tiek, kiek tie pakeitimai susiję su koncesijos skelbime, paskelbtame visiems ekonominės veiklos vykdytojams, atskleistais aspektais.

<...>“

15 Šios direktyvos 38 straipsnyje „Kandidatų atranka ir kokybinis vertinimas“ numatyta:

„1. Perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai patikrina dalyvavimo sąlygas, susijusias su profesinėmis ir techninėmis kandidatų ar konkurso dalyvių galimybėmis ir jų finansine ir ekonomine būkle, remdamosi jų pačių pateiktomis deklaracijomis ir įrodomuoju dokumentu ar dokumentais, kurie turi būti pateikti laikantis koncesijos skelbime nustatytų reikalavimų, kurie turi būti nediskriminacinio pobūdžio ir proporcingi koncesijos dalykui. Dalyvavimo sąlygos turi būti susijusios su būtinybe užtikrinti, kad koncesininkas sugebės įvykdyti koncesiją, atsižvelgiant į koncesijos dalyką ir tikros konkurencijos užtikrinimo tikslą, ir turi būti proporcingos tai būtinybei.

2. Siekdamas atitikti 1 dalyje nustatytas dalyvavimo sąlygas, ekonominės veiklos vykdytojas atitinkamais atvejais ir dalyvaudamas konkrečioje koncesijoje gali remtis kitų subjektų pajėgumu, nepriklausomai nuo savo ryšių su jais teisinio pobūdžio. Kai ekonominės veiklos vykdytojas pageidauja remtis kitų subjektų pajėgumu, jis perkančiajai organizacijai ar perkančiajam

subjektui įrodo (pavyzdžiui, pateikdamas tų subjektų tuo tikslu priimtą įsipareigojimą), kad jis koncesijos vykdymo laikotarpiu turės reikiamus išteklius. Kalbant apie finansinę būklę, perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojas ir tie subjektai būtų bendrai atsakingi už sutarties įvykdymą.

3. Tomis pačiomis sąlygomis 26 straipsnyje nurodyta ekonominės veiklos vykdytojų grupė gali remtis dalyvių grupės arba kitų subjektų pagėjumu.

<...>“

Direktyva 2014/24

16 Direktyvos 2014/24 1 straipsnyje „Dalykas ir taikymo sritis“ nustatyta:

„1. Šia direktyva nustatomos taisyklės, kuriomis reglamentuojamos perkančiųjų organizacijų vykdomo pirkimo procedūros, atliekamos siekiant sudaryti viešąsias [viešojo pirkimo] sutartis ir vykdyti projekto konkursus, jeigu jų numatoma vertė ne mažesnė nei 4 straipsnyje nustatytos vertės ribos.

2. Kaip apibrėžta šioje direktyvoje, pirkimas – vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų vykdomas darbų, prekių ar paslaugų įsigijimas pagal viešąją [viešojo pirkimo] sutartį iš tų perkančiųjų organizacijų pasirinktų ekonominės veiklos vykdytojų, nepaisant to, ar darbai, prekės ar paslaugos yra skirti viešajam tikslui.“

<...>“

17 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“, be kita ko, numatyta:

„1. Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<...>

5) „viešosios [viešojo pirkimo] sutartys – atlygintinės sutartys, kurios raštu sudaromos tarp vieno ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų ir vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų, kurių objektas – darbų vykdymas, produktų tiekimas ar paslaugų teikimas;

<...>

8) viešojo prekių pirkimo sutartys – viešosios [viešojo pirkimo] sutartys, kurių objektas yra produktų pirkimas, lizingas, nuoma arba pirkimas išsimokėtinai, numatant jas įsigyti ar to nenumatant. Viešojo prekių pirkimo sutartis papildomai gali apimti įrengimo ir montavimo operacijas;

9) viešojo paslaugų pirkimo sutartys – viešosios [viešojo pirkimo] sutartys, kurių objektas – paslaugų, išskyrus nurodytąsias 8 punkte, teikimas;

<...>“

18 Minėtos direktyvos 3 straipsnyje „Mišrieji pirkimai“ nustatyta:

„<...>

4. Sutarčių, kurių dalykas yra pirkimas, kuriam taikoma ši direktyva, ir pirkimas, kuriam netaikoma ši direktyva, atveju perkančiosios organizacijos gali nuspręsti skirti [sudaryti] atskiras sutartis atskiroms dalims arba skirti [sudaryti] vieną sutartį. Kai perkančiosios organizacijos nusprendžia skirti [sudaryti] atskiras sutartis atskiroms dalims, sprendimas dėl to, kurį teisinį režimą taikyti tokioms atskiroms sutartims, priimamas atsižvelgiant į atitinkamos atskiros dalies charakteristikas.

Kai perkančiosios organizacijos nusprendžia skirti [sudaryti] vieną sutartį, tokiai sudaromai mišriajai sutarčiai taikoma ši direktyva, nebent 16 straipsnyje numatyta kitaip, neatsižvelgiant į dalių, kurioms kitu atveju būtų taikomas skirtingas teisinis režimas, vertę ir neatsižvelgiant į tai, kuris teisinis režimas antraip būtų taikomas toms dalims.

Mišriųjų sutarčių, turinčių prekių, darbų ir paslaugų pirkimo sutarčių ir koncesijų elementų, atveju mišrioji sutartis skiriama [sudaroma] pagal šią direktyvą, jeigu sutarties dalies, kuri laikoma sutartimi, kuriai taikoma ši direktyva, numatoma vertė, apskaičiuota pagal 5 straipsnį, yra lygi 4 straipsnyje nustatytai atitinkamai vertės ribai arba yra už ją didesnė.

<...>“

19 Tos pačios direktyvos 4 straipsnio „Vertės ribų dydžiai“ pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma pirkimams, kurių numatoma vertė be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) yra lygi toliau nurodytoms vertės riboms arba didesnė už jas:

<...>

b) 139 000 [eurų] – viešojo prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių, kurias skiria [sudaro] centrinės valdžios institucijos, ir tokių institucijų rengiamų projekto konkursų atveju; kai viešojo prekių pirkimo sutartis skiria [sudaro] gynybos srityje veikiančios perkančiosios organizacijos, ta vertės riba taikoma tik sutartims, susijusioms su produktais, kuriems taikomas III priedas;

c) 214 000 [eurų] – viešojo prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių, kurias skiria subcentrinės perkančiosios organizacijos, ir tokių organizacijų rengiamų projekto konkursų atveju; <...>

<...>“

20 Šios direktyvos 18 straipsnyje nustatyti „[p]irkimų principai“.

21 Šios direktyvos 23 straipsnio „Nomenklatūros“ 1 dalyje nustatyta:

„Visos nuorodos į nomenklatūras viešųjų pirkimų srityje pateikiamos naudojant Reglamente [Nr. 2195/2002] nustatytą Bendrą viešųjų pirkimų žodyną (toliau – BVPŽ).“

- 22 Direktyvos 2014/24 51 straipsnio „Skelbimų paskelbimo forma ir būdas“ 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„V priede nustatyta informacija 48, 49 ir 50 straipsniuose nurodytuose skelbimuose pateikiama naudojant standartines formas, įskaitant standartines klaidų ištaisymo formas.“

- 23 Šios direktyvos V priedo „Informacija, kuri turi būti pateikta skelbimuose“ C dalyje „Informacija, kuri turi būti pateikta skelbimuose apie pirkimą (kaip nurodyta 49 straipsnyje)“ nustatyta:

„<...>

7. Viešojo pirkimo aprašymas: darbų pobūdis ir apimtis, prekių pobūdis ir kiekis arba vertė, paslaugų pobūdis ir apimtis. Jeigu sutartis skaidoma į pirkimo dalis, ši informacija turi būti pateikiama apie kiekvieną pirkimo dalį. Kai tinka, aprašomos visos alternatyvos.

<...>“

- 24 Šios direktyvos 58 straipsnio „Atrankos kriterijai“ 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Atrankos kriterijai gali būti susiję su:

- a) tinkamumu vykdyti profesinę veiklą;
- b) ekonomine ir finansine būkle [ekonominiu ir finansiniu pajėgumu];
- c) techniniais ir profesiniais pajėgumais.

Perkančiosios organizacijos 2, 3 ir 4 dalyse nurodytus kriterijus ekonominės veiklos vykdytojams gali taikyti tik kaip dalyvavimo reikalavimus. Jos nustato tik tokius reikalavimus, kurie yra tinkami užtikrinti, kad kandidatas arba konkurso dalyvis naudojasi teisnumu bei veiksnumu, turi finansinį pajėgumą ir techninių bei profesinių pajėgumų įvykdyti paskirtiną sutartį. Visi reikalavimai turi būti susiję su sutarties dalyku ir proporcingi jo atžvilgiu.

2. Kalbant apie tinkamumą verstis profesine veikla, perkančiosios organizacijos gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai būtų įregistruoti viename iš jų įsisteigimo valstybėje narėje esančių profesijų arba verslo registru, kaip aprašyta XI priede, ar įvykdytų bet kokį kitą tame priede nurodytą prašymą.

Jeigu viešojo paslaugų pirkimo procedūrose iš ekonominės veiklos vykdytojų reikalaujama turėti konkretų leidimą arba būti konkrečios organizacijos nariais, kad jie savo kilmės šalyje galėtų teikti atitinkamą paslaugą, perkančioji organizacija gali jų reikalauti įrodyti, jog jie turi tokį leidimą arba yra konkrečios organizacijos nariai.“

- 25 Minėtos direktyvos XI priede „Registracijos“, be kita ko, numatyta:

„Atitinkami profesijų ir verslo registrai ir atitinkamos deklaracijos ir pažymos valstybėse narėse:

– <...>

– Slovėnijoje – „sodni register“ ir „obrtni register“,

– <...>“

Įgyvendinimo reglamentas 2015/1986

26 Įgyvendinimo reglamento 2015/1986 4 straipsnyje nustatyta:

„*Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* skelbdamos Direktyvos [2014/23] 31, 32 ir 43 straipsniuose nurodytus skelbimus, perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai naudoja šio reglamento XI, XVII, XX ir XXI–XXII prieduose pateiktas standartines formas.“

27 Šio įgyvendinimo reglamento II priede pateikiamos standartinės formos II.1.1–II.1.4, II.2.1, II.2.2 ir II.2.4 punktuose reikalaujama, kad perkančioji organizacija skelbime apie pirkimą tiksliai nurodytų, atitinkamai pirkimo pavadinimą, pagrindinį BVPŽ kodą, sutarties tipą, trumpą aprašymą, kitą šio pirkimo BVPŽ kodą (-us) ir paslaugų apibūdinimą.

28 Šio įgyvendinimo reglamento XXI priede pateikta standartinė forma, naudotina skelbiant „koncesijos skelbimą“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2014/23; tos formos III.1.1 punkte nurodyta:

„Tinkamumas vykdyti profesinę veiklą, įskaitant reikalavimus, susijusius su įtraukimu į profesinius ar prekybos registrus:

Sąlygų sąrašas ir trumpas aprašymas, reikalaujamos informacijos ir dokumentų nurodymas.“

Reglamentas Nr. 2195/2002

29 Reglamento Nr. 2195/2002 1 ir 3 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) Įvairių klasifikatorių naudojimas kenkia Europos viešųjų pirkimų atvirumui ir skaidrumui. Jo poveikis pranešimų kokybei ir jų paskelbimo laikui *de facto* varžo ekonominės veiklos vykdytojų galimybes sudaryti viešąsias [viešojo pirkimo] sutartis.

<...>

(3) Sudarant bendrą klasifikavimo sistemą, skirtą viešiesiems pirkimams, reikia standartizuoti nuorodas, kurias naudoja susitariančiosios institucijos ir subjektai sutarties dalyką apibūdinti.“

30 Reglamento Nr. 2195/2002 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtinta:

„1. Šiuo reglamentu nustatoma bendra klasifikavimo sistema, taikoma viešiesiems pirkimams, vadinama „bendru viešųjų pirkimų žodynu“ arba „BVPŽ“.

2. BVPŽ tekstas pateikiamas I priede.“

Reglamentas Nr. 1893/2006

31 Reglamento Nr. 1893/2006 1 straipsnyje „Dalykas ir taikymo sritis“ nustatyta:

„1. Šiuo reglamentu nustatomas bendras Europos bendrijos statistinis ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius (toliau – „NACE 2 red.“). Ši nomenklatūra užtikrina [Sąjungos] nomenklatūrų ekonominę tikrovę ir pagerina nacionalinių, [Sąjungos] ir tarptautinių nomenklatūrų panašumą, taigi ir nacionalinę, [Sąjungos] ir tarptautinę nomenklatūrą.

2. Šis reglamentas taikomas tik statistiniams tikslams naudojamiems klasifikatoriams.“

Slovėnijos teisė

32 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikomos versijos *Zakon o nekaterih koncesijskih pogodbah* (Įstatymas dėl tam tikrų koncesijų sutarčių (*Uradni list RS*, Nr. 9/2019) reglamentuotos tam tikros darbų ir paslaugų koncesijos sutartys, kurių vertė be PVM yra lygi numatytajai Direktyvos 2014/23 8 straipsnio 1 dalyje arba už ją didesnė.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

33 2020 m. Liublianios savivaldybė nusprendė pradėti koncesijos sutarties sudarymo procedūrą, skirtą elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis paslaugai sukurti ir valdyti. Numatoma bendra projekto vertė buvo 14 989 000 eurų be PVM, privataus partnerio finansinis įnašas įvertintas 14 570 000 eurų be PVM, o savivaldybės – 36 000 eurų be PVM.

34 Privataus partnerio finansinį įnašą turėjo sudaryti: esamas elektrinių transporto priemonių parkas – 5 000 000 eurų; esama technologija – 1 500 000 eurų; žmogiškieji ištekliai ir plėtra – 1 400 000 eurų, naujų elektrinių transporto priemonių įsigijimas galiojant koncesijai – 6 250 000 eurų, stovėjimo vietų įrengimas – 180 000 eurų; įkrovimo stotelių įrengimas – 240 000 eurų.

35 Su nagrinėjamu projektu susijusiuose dokumentuose naudojamas pagrindinis BVPŽ kodas 60100000. Be to, kiek tai susiję su „koncesiją suteikiančios institucijos ir koncesininko įnašais“, juose numatyta, kad „iš mokesčių už naudojimąsi stovėjimo vietomis ir įkrovimo stotelėmis, taip pat automobilių aikštelėmis gaunamos pajamos laikomos koncesiją suteikiančios institucijos įnašu įgyvendinant projektą“.

36 Be to, Liublianios savivaldybė, „Pasiūlymo pateikimo instrukcijose“ apibūdindama „koncesijos santykių dalyką“, nurodė, kad viešosios elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistemos sukūrimo ir valdymo projekto įgyvendinimas apima:

„a) investicijas, būtinas siekiant sukurti elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistemą [Liubljanos savivaldybės] teritorijoje; jas sudaro:

– ne mažiau kaip 200 elektrinių transporto priemonių parko, skirto viešajai elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistemai sukurti, įsigijimas <...>,

– viešojo vietų, kuriose galima pasiskolinti transporto priemonę, ir elektrinių transporto priemonių įkrovimo stotelių tinklo, sukūrimas <...>,

- modernios ir patogios informacinės sistemos, padedančios vairuotojui išsinuomoti elektrinę transporto priemonę arba ją pasidalyti, sukūrimas,
- b) elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis paslaugų teikimą <...>, be kita ko, sukuriant centralizuotą elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistemą, padedančią stebėti ir prižiūrėti projekto vykdymą ir ypač:
- pareigą užtikrinti ir valdyti transporto priemonių, kurios veiktų nepriekaištingai, parką, o tai reiškia, kad paslaugos turi būti teikiamos reguliariai ir atliekamas remontas, ypač įvykus eismo įvykiams, registraciją, draudimą ir kitas eksploatacines išlaidas, patiriamas dėl įprasto transporto priemonių naudojimo. <...> koncesininkas taip pat įsipareigoja nuolat atnaujinti transporto priemonių parką pagal sutartyje nustatytą tvarkaraštį,
  - pareigą užtikrinti ir valdyti vietų, iš kurių pasiimamos elektrinės transporto priemonės, ir jų įkrovimo stotelių tinklą, pareigą jas reguliariai tikrinti ir pareigą užtikrinti, kad veiktų parko transporto priemonėms naudojamos įkrovimo stotelės, kaip nustatyta pagal sutarties sąlygas ir joje apibrėžtą tvarką,
  - tinkamos pagalbos naudotojams sistemos garantiją.
- <...>

Pagrindinės koncesininko pareigos:

- <...>
  - sutarties galiojimo laikotarpiu koncesininkas prisiima visą techninę, technologinę ir finansinę riziką dėl taikomų investicinių ir kitų priemonių bei dėl teikiamos elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis paslaugos, įskaitant riziką, susijusią su atliktų investicijų rentabilumu. Koncesininkas taip pat prisiima riziką dėl prieinamumo prie sukurtos sistemos ir galimybės ja naudotis, bei su paklausa susijusią riziką;
  - <...>“
- 37 Iš šių instrukcijų taip pat matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamu projektu siekiama apsaugoti aplinką ir sustiprinti tvarią plėtrą, be kita ko, įgyvendinant tvaraus judumo projektus. Galiausiai tose instrukcijose prie „neleidimo dalyvauti pagrindų“ numatyta, kad kandidatas privalo būti įregistruotas taip, kad pagal nacionalinį standartinį ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių galėtų verstis veikla 77.110 (Automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuoma ir išperkamoji nuoma) (toliau – veikla 77.110), patikslinant, kad tuo atveju, jeigu pasiūlymą pateikia partneriai, sąlygą šią sąlygą turi tenkinti kiekvienas iš jų.
- 38 2021 m. vasario 17, 18 ir 19 d. *Sharengo*, pasinaudodama viešųjų pirkimų portalu, uždavė įvairių su konkursu susijusių klausimų ir atkreipė dėmesį į tai, kad kai kuriais Liublianos savivaldybės reikalavimais pažeidžiami Slovėnijos teisės aktai dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės, taip pat viešųjų pirkimų teisės aktai.
- 39 Dar 2021 m. vasario 19 d., taigi nepasibaigus terminui, per kurį savivaldybė galėjo atsakyti į šiuos klausimus, *Sharengo* minėtai savivaldybei pateikė prašymą dėl peržiūros. Ji, be kita ko, teigė: kadangi sutarties dalykas apima atliktinas investicijas, tiesiogiai nesusijusias su elektrinių transporto priemonių nuoma ir dalijimosi jomis, reikalavimas, kad visi partneriai būtų įregistruoti

77.110 veiklai vykdyti, yra neproporcingas ir diskriminacinis. Toks reikalavimas riboja konkurenciją ir trukdo bendradarbiauti su užsienyje įsisteigusiais partneriais. Todėl *Sharengo* prašė panaikinti įvairias konkurso sąlygas, kriterijus ir reikalavimus, o nepatenkinus šio prašymo – visą konkurso procedūrą.

- 40 2021 m. kovo 2 d. sprendimu Liublianos savivaldybė atmetė šį prašymą dėl peržiūros, motyvuodama tuo, kad jis pateiktas per anksti.
- 41 Vis dėlto *Sharengo* klausimai privertė Liublianos savivaldybę patikslinti, kad kiekvienas kandidatas turi tenkinti reikalavimą būti įregistruotu 77.110 veiklai vykdyti ir kad partnerystės pagrindu pateikto pasiūlymo atveju šį reikalavimą turi tenkinti kiekvienas partneris, nes sudarytoje partnerystės sutartyje numatoma jų solidarioji atsakomybė. Tačiau kitiems ekonominės veiklos vykdytojams, įtrauktiems į kandidato deklaraciją, nebūtina tenkinti šios sąlygos. Be to, jei ekonominės veiklos vykdytojai nėra įrašyti į Slovėnijos Respublikos komercinių ar profesijų registrą, koncesiją suteikianti institucija turėtų atsižvelgti į klasifikaciją, kuri pagal jos aprašymą atitinka sutarties dalyką.
- 42 Kadangi Liublianos savivaldybė *Sharengo* prašymą dėl peržiūros atmetė, ji buvo įpareigota tą prašymą perduoti *Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil* (Nacionalinė viešųjų pirkimų sutarčių sudarymo procedūrų peržiūros komisija, Slovėnija), kad ši ji peržiūrėtų; Liublianos savivaldybė tai padarė 2021 m. kovo 8 d.
- 43 Šios komisijos paprašyta, Liublianos savivaldybė 2021 m. balandžio 7 d. rašte nurodė, pirma, kad Įstatymas dėl tam tikrų koncesijos sutarčių nebuvo taikomas, nes nepasiekta jo taikymo riba: numatoma koncesijos vertė buvo 3 108 103 eurų be PVM. Be to, savivaldybė tiesiogiai nemokėtų atlygio už koncesijos vykdymą. Iš tiesų ji tik, pirma, atsisakytų mokesčio už stovėjimą vietose, kurios būtų naudojamos pagrindinėje byloje nagrinėjamai paslaugai teikti (tai sudarytų 3 430 328 eurų be PVM), ir, antra, padengtų reguliarios šių vietų priežiūros išlaidas (numatoma vertė – 84 375 eurų be PVM). Galiausiai savivaldybei tektų pajamos iš metinių mokesčių už stovėjimo vietas (345 000 eurų be PVM), ir mokesčių už naudojimąsi įkrovimo stotelėmis (62 000 eurų be PVM). Antra, Liublianos savivaldybės tikslas yra sukurti elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis paslaugą, o ne įsigyti prekę. Trečia, ši savivaldybė, atsižvelgusi į numatytą rizikos paskirstymą, manė, kad pasirinktas BVPŽ kodas, susijęs su turto nuoma, gali būti klaidinantis. Iš tiesų dalijimosi elektrinėmis transporto priemonėmis sistema nereikštų vien elektrinės transporto priemonės nuomos, bet apimtų visapusišką dalijimosi sistemos veikimo paslaugą, kuri pagal savo turinį ir konceptualiai yra platesnis dalykas nei vien transporto priemonės nuoma.
- 44 Pirmiausia *Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil* (Nacionalinė viešųjų pirkimų sutarčių sudarymo procedūrų peržiūros komisija) primena, kad 2017 m. birželio 8 d. Sprendime *Medisanus* (C-296/15, EU:C:2017:431, 34–38 punktai) ir 2020 m. rugsėjo 10 d. Sprendime *Tax-Fin-Lex* (C-367/19, EU:C:2020:685) Teisingumo Teismas ją pripažino „nacionaliniu teismu“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį. Ši institucija priduria, kad, kai prašymas peržiūrėti, kaip pagrindinėje byloje, susijęs su specifikacija, kuri, be pačios specifikacijos, apima ir dokumentus, susijusius su sutarties sudarymu ar koncesijos suteikimu, ji priima sprendimą kaip „nacionalinis teismas, kurio sprendimai pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiami teismine tvarka“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą.

- 45 Nagrinėjama atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo kompetencija išspręsti ginčą pagrindinėje byloje priklauso nuo to, ar būsimi sutartiniai savivaldybės ir ekonominės veiklos vykdytojo santykiai gali būti kvalifikuojami kaip „paslaugų koncesija“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktį, ar kaip „viešojo pirkimo sutartis“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 5 punktą.
- 46 Atsižvelgdamas į tai, šis teismas mano, kad susidūrė su trimis Sąjungos teisės aiškinimo sunkumais.
- 47 Pirma, jis kelia klausimą dėl to, kaip turi būti nustatoma numatoma paslaugų koncesijos vertė. Šiuo aspektu jis pažymi, kad Liublianos savivaldybė nusprendė, jog privataus partnerio finansinis įnašas būtų 14 570 000 eurų be PVM, o jo pačios įnašas – 36 000 eurų be PVM. Tačiau toks vertės nurodymas yra klaidingas, nes, kaip matyti iš šio sprendimo 43 punkto, ši savivaldybė pripažino, kad jos įnašas bus 3 108 103 eurų be PVM. Todėl šios savivaldybės investicija viršija Direktyvos 2014/24 4 straipsnio b ir c punktuose numatytas ribas, bet neviršija Direktyvos 2014/23 8 straipsnio 1 dalyje nustatytos 5 350 000 eurų ribos.
- 48 Atsižvelgiant į tai, kadangi numatoma privataus partnerio finansinio įnašo vertė yra 14 570 000 eurų be PVM, logiška, kad jo, kaip ieškančio gauti pelno įgyvendinant projektą, pajamos būtų ne mažesnės kaip 14 977 000 eurų be PVM, kad būtų padengtos visos investicijos ir metiniai mokesčiai už stovėjimo vietas, taip pat metiniai mokesčiai už įkrovimo stoteles. Prireikus, net jei į tokių skaičiavimą reikėtų neįtraukti 5 000 000 eurų be PVM investicijos į esamą elektrinių transporto priemonių parką, privataus partnerio įnašas vis tiek būtų didesnis už 5 350 000 eurų ribą be PVM.
- 49 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, pirma, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama projektu siekiama, kad Liublianos savivaldybė įsigytų prekių ar kad savo kontrahentui patiktų paslaugų teikimą ir valdymą ir, antra, ar pirkimo arba koncesijos dokumentuose perkančiosios organizacijos nurodytas BVPŽ kodas gali turėti įtakos sutarties kvalifikavimui.
- 50 Kadangi atrodo, kad būsimi sutartiniai savivaldybės ir ekonominės veiklos vykdytojo santykiai turi tiek viešojo prekių pirkimo, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 8 punktą, tiek paslaugų koncesijos, kaip ji tai suprantama pagal Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktį, požymių, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar šie būsimi sutartiniai santykiai turėtų būti kvalifikuojami kaip „mišrioji sutartis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/24 3 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą.
- 51 Trečia, šiam teismui kyla klausimas dėl Liublianos savivaldybės galimybės reikalauti, kad kiekvienas partneris atitiktų veiklos registracijos sąlygą (77.110 veikla), nepažeidžiant Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1 dalies arba Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 1 ir 2 dalių, siejamų su proporcingumo, vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principais. Šio reikalavimo pasekmė, be kita ko, yra ta, kad verslininkas galėtų pradėti vykdyti veiklą tik po to, kai *Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve* (Slovėnijos Respublikos agentūra, atsakinga už viešųjų registrų ir susijusių paslaugų valdymą) įrašo jį į Slovėnijos Respublikos komercinį registrą.
- 52 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo aspektu nurodo, kad nors pagal Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 1 ir 2 dalis perkančioji organizacija iš ekonominės veiklos vykdytojų gali reikalauti, kad jie būtų įrašyti į kuri nors vieną įsisteigimo valstybėje narėje esanti

profesijų arba komercinį registrą, Direktyvoje 2014/23 nėra sąvokos „profesinė veikla“. Šis nutylėjimas šios direktyvos 38 straipsnio 1 dalyje galėtų būti aiškinamas ir kaip draudimas perkančiajai organizacijai nustatyti sąlygą dėl profesinės veiklos, ir kaip nebylus leidimas įtraukti tokią sąlygą. Pastarąjį aiškinimą lyg patvirtintų šios direktyvos V priedo 7 punkto c papunktis, taip pat Įgyvendinimo reglamento 2015/1986 XXI priedo III.1.1 punktas.

- 53 Šis teismas taip pat pažymi, kad Liublianos savivaldybė reikalavo ne to, kad dalyvavimo konkurse sąlygą, susijusią su „profesine veikla“, tenkintų ekonominės veiklos vykdytojai, saistomi subordinacinių ryšių, kaip antai subrangovai, o tik tie ekonominės veiklos vykdytojai, kuriuos su kitais ekonominės veiklos vykdytojais sieja koordinaciniai santykiai, pavyzdžiui, ekonominės veiklos vykdytojų grupės nariai, dėl to, kad juos saisto solidarioji atsakomybė. Vis dėlto toks reikalavimas turėtų atgrasomąjį poveikį ekonominės veiklos vykdytojams, kurie nėra registruoti 77.110 veiklai arba lygiavertei klasifikatoriaus „NACE 2 red.“ 77.11 klasės veiklai, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1893/2006, vykdyti, tačiau kurie norėtų tapti vieno ar kelių kitų ekonominės veiklos vykdytojų, turinčių teisę vykdyti šią veiklą, partneriais.
- 54 Šiomis aplinkybėmis *Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil* (Nacionalinė viešųjų pirkimų sutarčių sudarymo procedūrų peržiūros komisija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus, atkreipiant dėmesį į tai, kad antrasis–septintasis klausimai grindžiami prielaida, jog Direktyva 2014/23 taikytina pagrindinėje byloje, o aštuntasis, dešimtas ir vienuoliktasis klausimai pateikiami tik subsidiariai, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad taikoma Direktyva 2014/24.

„1. Ar Reglamentą [Nr. 2195/2002] reikia aiškinti taip: keleivinių transporto priemonių nuoma be vairuotojo priskiriama ne prie BVPŽ 601 grupės, bet prie BVPŽ 341 grupės, aprašymui papildyti naudojant BVPŽ papildomame žodyne nurodytą kodą PA01-7 „Samda“, kuriam neturi įtakos BVPŽ papildomo žodyno kodas PB04-7 „Be vairuotojo“, todėl, kartu taikant BVPŽ 341 grupės kodus ir BVPŽ papildomo žodyno kodą PA01-7 „Samda“, keleivinių transporto priemonių nuoma be vairuotojo turi būti laikoma prekių, o ne paslaugų pirkimu, ir tuo atveju, kai didžiąją ekonominės veiklos vykdytojo investicijų į viešosios elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistemos kūrimo projekto įgyvendinimą dalį sudaro investicijos į elektrinių transporto priemonių pirkimą ir kai šios investicijos viršija net perkančiosios organizacijos investicijas į projekto įgyvendinimą, nėra [Direktyvos 2014/23] 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje numatyto paslaugų elemento, taigi tokio projekto įgyvendinimo sutartis nėra paslaugų koncesija, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktį?

2. Ar Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje vartojamą sąvoką „teikti ir valdyti paslaugas“ reikia aiškinti taip:

- a) Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje vartojama sąvoka „teikti paslaugas“ turi tą pačią prasmę kaip ir direktyvos [2014/24] 2 straipsnio 1 dalies 9 punkte vartojama sąvoka „paslaugų teikimas“, todėl Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 dalies b punkte vartojama sąvoka „teikti paslaugas“ reiškia, kad tuo atveju, kai sukuriama viešoji elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistema, ekonominės veiklos vykdytojas teikia su elektrinių transporto priemonių nuoma ir dalijimusi jomis susijusias paslaugas ir vykdo veiklą, kuri yra platesnė nei elektrinių transporto priemonių nuoma ir dalijimasis jomis;

ir

- b) Direktyvos [2014/23] 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje vartojama sąvoka „valdyti paslaugas“ reiškia, kad ekonominės veiklos vykdytojas įgyvendina Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje toliau nurodytą „teisę eksploatuoti paslaugas“, kad iš šios eksploatacijos gautų pajamų, todėl ši sąvoka reiškia, kad tuo atveju, kai sukuriama viešoji elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistema, ekonominės veiklos vykdytojas turi teisę prašyti naudotojų mokėti už jo teikiamas su elektrinių transporto priemonių nuoma ir dalijimosi jomis susijusias paslaugas ir vykdomą veiklą, kuri yra platesnė nei elektrinių transporto priemonių nuoma ir dalijimasis jomis, ir savivaldybei neprivalo mokėti nei transporto priemonių stovėjimo mokesčio, nei įprasto transporto priemonių stovėjimo aikštelių priežiūros mokesčio, taigi teisėtai gauna atitinkamas pajamas?
3. Ar Direktyvos 2014/23 8 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje vartojamą sąvoką „perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto sutarties vykdymo laikotarpiu apskaičiuotos koncesininko pajamos, neįskaitant PVM, gautos kaip atlygis už <...> paslaugas, [kurios] yra koncesijos dalykas“ reikia aiškinti taip: „visos koncesininko pajamos“ apima ir naudotojų mokėjimus koncesininkui, taigi šie mokėjimai taip pat yra „atlygis už <...> paslaugas, [kurios] yra koncesijos dalykas“?
4. Ar Direktyvos 2014/23 8 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: [ši] direktyva taikoma, kai ekonominės veiklos vykdytojo investicijų vertė arba vykdant paslaugų koncesiją ekonominės veiklos vykdytojo ir perkančiosios organizacijos atliktų investicijų ir patirtų išlaidų vertė (akivaizdžiai) viršija 5 350 000 eurų be PVM?
5. Ar Direktyvos [2014/23] 38 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: pagal ją perkančiajai organizacijai leidžiama nustatyti dalyvavimo konkurse reikalavimą, susijusį su profesine veikla, ir reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai pateiktų įrodymų, patvirtinančių, kad jie atitinka tokį reikalavimą, todėl su šia nuostata suderinamas Įgyvendinimo reglamentas [2015/1986], kurio XXI priede numatytas „Koncesijos skelbimas“ (24 standartinė forma), o joje – III.1.1. skirsnis „Tinkamumas vykdyti profesinę veiklą, įskaitant reikalavimus, susijusius su įtraukimu į profesinius ar prekybos registrus“?
6. Jeigu atsakymas į [penktąjį] klausimą būtų teigiamas, ar Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1 dalį, siejamą su [šios] direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintais vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principais, reikia aiškinti taip: nustatydama dalyvavimo sąlygą, susijusią su profesine veikla, perkančioji organizacija gali daryti nuorodą į nacionalinę klasifikaciją SKD 77.110 (automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuomos ir išperkamosios nuomos veikla), kurios reikšmė yra tokia pat, kokia nurodyta Reglamento [Nr. 1893/2006] I priede „NACE 2 red.“ (klasė 77.11: Automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuoma ir išperkamoji nuoma)?
7. Jeigu atsakymas į [penktąjį] klausimą būtų teigiamas, ar Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1 dalį, ypač kiek ji susijusi su proporcingumo reikalavimu, siejamą su [šios] direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintais vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principais, reikia aiškinti taip: perkančioji organizacija gali reikalauti, kad kiekvienas partneris atitiktų įregistruotos automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuomos ir išperkamosios nuomos veiklos vykdymo sąlygą?

8. Ar Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 8 punktą reikia aiškinti taip: viešoji prekių pirkimo sutartis sudaroma tokiu atveju, kai pagrindinė (turint omenyje ekonominės veiklos vykdytojo investicijų vertę) būsimų savivaldybės ir ekonominės veiklos vykdytojo sutartinių santykių dalis susijusi su viešosios elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistemos naudotojams skirtų elektrinių transporto priemonių nuoma ir dalijimosi jomis ir kai savivaldybė į viešosios elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistemos kūrimo projekto įgyvendinimą investuoja ne tiesiogiai (skirdama lėšas ekonominės veiklos vykdytojui), o netiesiogiai (20 metų laikotarpiu nerinkdama automobilių stovėjimo aikštelių mokesčio ir teikdama reguliarios automobilių stovėjimo aikštelių priežiūros paslaugas), ir visa šios investicijos vertė viršija Direktyvos 2014/24 4 straipsnio b punkte arba c punkte numatytą vertę, tačiau šios savivaldybės investicija (iš esmės) yra mažesnė tiek už visą ekonominės veiklos vykdytojo investiciją į viešosios elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistemos projekto kūrimą, tiek už ekonominės veiklos vykdytojo investiciją į projekto dalį, susijusią su elektrinėmis transporto priemonėmis, neatsižvelgiant į tai, kad naudotojai mokės ekonominės veiklos vykdytojui už naudojamą elektrinėmis transporto priemonėmis, ir kad nuo naudotojų paklausos priklausys, ar ekonominės veiklos vykdytojui pavyks gauti pakankamai pajamų, kad būtų įrodyta, jog viešoji elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistema finansiniu požiūriu yra sėkminga, todėl ekonominės veiklos vykdytojas prisiima veiklos riziką už projekto įgyvendinimą, kuri būdinga paslaugų koncesijai, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktį, o ne viešojo pirkimo sutarčiai, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 5 punktą?
9. Ar Direktyvos 2014/24 3 straipsnio 4 dalies trečią pastraipą reikia aiškinti taip: ji yra teisinis pagrindas, lemiantis tai, kad reikia atsižvelgti į šioje direktyvoje įtvirtintas teisės normas siekiant sudaryti savivaldybės ir ekonominės veiklos vykdytojo sutartis dėl viešosios elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis sistemos projekto kūrimo, nes tokia sutartis turi būti laikoma mišria sutartimi, kuriai būdingi tiek viešojo prekių ir paslaugų pirkimo, tiek paslaugų koncesijos požymiai, kadangi savivaldybės investicijos į tokio projekto vykdymą vertė viršija vertę, nustatytą Direktyvos 2014/24 4 straipsnio c punkte?
10. Ar Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 1 ir 2 dalis, siejamas su šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtintais vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principais, reikia aiškinti taip: apibrėždama dalyvavimo konkurse sąlygą, susijusią su profesine veikla, perkančioji organizacija gali remtis nacionalinės klasifikacijos nuoroda SKD 77.110, kad apibūdintų automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuomos ir išperkamosios nuomos veiklą, kurios reikšmė yra tokia pat, kokia nurodyta Reglamento 1893/2006 I priede „NACE 2 red.“ (klasė 77.11: Automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuoma ir išperkamoji nuoma)?
11. Ar Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 1 dalį, visų pirma kiek ji susijusi su proporcingumo reikalavimu, ir šios direktyvos 58 straipsnio 2 dalį, siejamą su jos 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtintais vienodo požiūrio, nediskriminavimo ir proporcingumo principais, reikia aiškinti taip: perkančioji organizacija gali reikalauti, kad kiekvienas partneris atitiktų sąlygą būti įregistruotam automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuomos ir išperkamosios nuomos veiklai vykdyti?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo, antrojo, aštuntojo ir devintojo klausimų

- 55 Pirmuoju, antruoju, aštuntuoju ir devintuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktis turi būti aiškinamas taip, kad „paslaugų koncesija“ laikomas veiksmas, kuriuo perkančioji organizacija siekia elektros transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis paslaugos sukūrimą ir valdymą pavesti ekonominės veiklos vykdytojui, kurio finansinio įnašo didžioji dalis skirta šioms transporto priemonėms įsigyti ir kurio pajamas iš esmės sudarys šios paslaugos naudotojų mokami mokesčiai.
- 56 Šiais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo paaiškinti koncesijos ir viešojo pirkimo sąvokų atskyrimą, nes jų atitinkamos taikymo sritys gali sutapti. Beje, tai yra vienas iš tikslų, kurių siekiama Direktyva 2014/23, kurios 18 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad ja siekiama patikslinti koncesijos apibrėžtį.
- 57 Šiuo klausimu tiek sąvoka „viešojo pirkimo sutartis“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 5 punktą, tiek sąvoka „koncesija“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktį, yra savarankiškos Sąjungos teisės sąvokos ir dėl to Sąjungoje jos turi būti aiškinamos vienodai. Tuo remiantis darytina išvada, kad teisinis sutarties kvalifikavimas pagal valstybės narės teisę neturi reikšmės nustatant, ar šiai sutarčiai taikoma viena, ar kita iš šių direktyvų, ir kad klausimas, ar sutartis turi būti kvalifikuojama kaip koncesija, ar kaip viešoji sutartis, turi būti vertinamas atsižvelgiant tik į Sąjungos teisę (šiuo klausimu žr. 2007 m. sausio 18 d. Sprendimo *Auroux ir kt.*, C-220/05, EU:C:2007:31, 40 punktą; 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-382/05, EU:C:2007:445, 31 punktą ir 2011 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Norma-A ir Dekom*, C-348/10, EU:C:2011:721, 40 punktą).
- 58 Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 5 punkte „viešosios [viešojo pirkimo] sutartys“ apibrėžtos kaip „atlygintin[ė]s sutartys, kurios raštu sudaromos tarp vieno ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų ir vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų, kurių objektas – darbų vykdymas, produktų tiekimas ar paslaugų teikimas“. Be to, šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad pirkimas – tai vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų vykdomas darbų, prekių ar paslaugų įsigijimas pagal viešąją [viešojo pirkimo] sutartį iš tų perkančiųjų organizacijų pasirinktų ekonominės veiklos vykdytojų, nepaisant to, ar darbai, prekės ar paslaugos yra skirti viešajam tikslui.“
- 59 Sąvoka „paslaugų koncesija“ apibrėžta Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktyje kaip „raštu sudaryta piniginės naudos sutartis, kurios pagrindu viena ar daugiau perkančiųjų organizacijų ar perkančiųjų subjektų paveda teikti ir valdyti paslaugas (išskyrus a punkte nurodytą darbų vykdymą) vienam arba daugiau ekonominės veiklos vykdytojų, kai atlygį pagal ją sudaro tik teisė eksploatuoti paslaugas, kurios yra sutarties dalykas, arba ta teisė kartu su mokėjimu“. Todėl, kaip nurodyta minėto punkto antroje pastraipoje, „suteikiant darbų arba paslaugų koncesiją koncesininkui perduodama veiklos rizika, susijusi su tų darbų arba paslaugų naudojimu, apimanti paklausos ar pasiūlos riziką arba abiejų šių rūšių riziką. Laikoma, kad koncesininkas prisiima veiklos riziką, kai įprastomis veiklos sąlygomis nesuteikiama garantijų, kad bus atgautos vykdant darbus ar teikiant paslaugas, kurie yra koncesijos dalykas, įdėtos

investicijos ar patirtos išlaidos. Koncesininkui perduota rizikos dalis turi apimti realią atvirumo rinkos pokyčiams riziką, kaip antai, kad bet koks nuostolis, kurį gali patirti koncesininkas, nebūtų tik nominalus ar nedidelis“.

- 60 Palyginus šias apibrėžtis matyti, kad paslaugų koncesija skiriasi nuo viešojo pirkimo sutarties tuo, kad koncesininkui suteikiama teisė, galbūt kartu su mokėjimu, eksploatuoti paslaugas, kurios yra koncesijos dalykas, ir šis pagal sudarytą sutartį disponuoja tam tikra ekonomine laisve nustatyti jam pavestų teikti paslaugų eksploatavimo sąlygas, be to kartu prisiima su šių paslaugų eksploatavimu susijusią riziką (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 14 d. Sprendimo *Promoimpresa ir kt.*, C-458/14 ir C-67/15, EU:C:2016:558, 46 punktą).
- 61 Vadinas, su sąlyga, kad, kaip numatyta Direktyvos 2014/23 1 straipsnio 1 dalyje, numatoma koncesijos vertė nėra mažesnė už šios direktyvos 8 straipsnyje nustatytas ribas, vien to, kad paslaugų eksploatavimo rizika perduota koncesininkui, pakanka pripažinti paslaugų koncesijos, kaip ji suprantama pagal minėtos direktyvos 5 straipsnio 1 punkto b papunktį, egzistavimą. Šiuo atžvilgiu nesvarbu, kad ekonominės veiklos vykdytojo finansinis įnašas nėra toks pats kaip perkančiosios organizacijos finansinis įnašas.
- 62 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, Liublianos savivaldybė visiškai nesiekia apsaugoti koncesininko nuo nuostolių rizikos. Tiesa, ši savivaldybė nurodė, pirma, kad atsisako sumos, atitinkančios stovėjimo aikštelės mokesčius už stovėjimo vietas, kurios bus naudojamos teikiant elektrinių transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis paslaugą, ir, antra, kad ji padengs ekonominės veiklos vykdytojui suteiktų stovėjimo vietų reguliarios priežiūros išlaidas.
- 63 Atsižvelgiant į tai, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pirmesniame punkte minėtas perkančiosios organizacijos įnašas negali pašalinti ekonominės veiklos vykdytojo vykdomo paslaugų eksploatavimo rizikos. Tuo remiantis darytina išvada, kad jis galės susigrąžinti padarytas investicijas ir išlaidas, atliktas ir patirtas eksploatuojant pagrindinėje byloje nagrinėjamą paslaugą, tik jeigu gaus daug pajamų iš paslaugos naudotojų mokamų mokesčių.
- 64 Be to, aplinkybė, kad didžioji ekonominės veiklos vykdytojo finansinio įnašo dalis skirta elektrinėms transporto priemonėms įsigyti, negali lemti to, kad Liublianos savivaldybės numatytas viešosios elektros transporto priemonių nuomos ir dalijimosi sistemos projektas būtų laikomas „mišriąja sutartimi“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/23 20 straipsnį.
- 65 Žinoma, iš šios direktyvos 20 straipsnio 4 dalies, siejamos su šio straipsnio 2 dalimi, matyti, kad, kai mišrioji sutartis turi koncesijos elementų ir kitų atskiriamų viešųjų pirkimų, kuriems taikoma Direktyva 2014/24, elementų, tokia sutartis turi būti sudaroma pagal Direktyvos 2014/24 nuostatas. Vis dėlto tam, kad būtų taikoma Direktyvos 2014/23 20 straipsnio 4 dalis, dar reikia įrodyti, kad egzistuoja viešasis pirkimas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvą 2014/24.
- 66 Kaip pažymėta šio sprendimo 58 punkte, iš Direktyvos 2014/24 1 straipsnio 2 dalies matyti, kad viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros paskirtis – „vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų vykdomas darbų, prekių ar paslaugų įsigijimas pagal viešąją [viešojo pirkimo] sutartį“. Šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies 8 punkte „viešojo prekių pirkimo sutartys“ apibrėžiamos kaip „viešosios [viešojo pirkimo] sutartys, kurių objektas yra produktų pirkimas, lizingas, nuoma arba pirkimas išsimokėtinai, numatant jas[juos] įsigyti ar to nenumatant“.

- 67 Iš to matyti, kad viešąjį prekių pirkimą organizuojanti perkančioji organizacija pati siekia gauti naudos iš jos įsigytų, išperkamosios nuomos būdu paimtų arba nuomojamų prekių.
- 68 Nagrinėjamu atveju taip nėra. Iš tiesų, kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagrindinėje byloje Liublianos savivaldybė nepageidauja pati įsigyti elektrinių transporto priemonių. Atvirkščiai, ši savivaldybė siekia pavesti ekonominės veiklos vykdytojui teikti paslaugą, suteikiančią tretiesiems asmenims galimybę išsinuomoti transporto priemones; ji visai nesuinteresuota pati teikti tą paslaugą ar nuomoti transporto priemones savo reikmėms. Apskritai, kaip nurodyta šio sprendimo 36 punkte nurodytose instrukcijose, šios sistemos tikslas – prisidėti prie transporto priemonių eismo sukeltos žalos aplinkai mažinimo ir skatinti tvarią Liublianos savivaldybės plėtrą, be kita ko, renkantis tvaraus judumo kryptį. Be to, kadangi elektrinės transporto priemonės atrodo neatsiejamos nuo pačios paslaugų koncesijos, iš Direktyvos 2014/23 8 straipsnio 2 dalies išplaukia, kad šios transporto priemonės turi būti laikomos prekėmis, susijusiomis su pagal koncesiją pavestomis teikti paslaugomis.
- 69 Šiomis aplinkybėmis, su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, neatrodo, kad būtų galima konstatuoti, jog egzistuoja viešasis prekių pirkimas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 8 punktą.
- 70 Galiausiai reikia pažymėti, kad sutarties kvalifikavimas kaip koncesijos, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punktą, arba kaip viešojo pirkimo, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 5 punktą, negali išplaukti iš perkančiosios organizacijos pasirinktų BVPŽ kodų, nurodytų pirkimo ar koncesijos dokumentuose (šių dviejų direktyvų V priedas). Iš tiesų pareiga naudoti BVPŽ kodus pagal Reglamentą Nr. 2195/2002 yra tik Direktyvos 2014/23 arba Direktyvos 2014/24 taikymo pasekmė, kaip matyti atitinkamai iš pirmosios direktyvos 27 straipsnio ir antrosios direktyvos 23 straipsnio.
- 71 Taigi tik nustačiusi, kad koncesijos suteikimo procedūra patenka į Direktyvos 2014/23 taikymo sritį arba kad sutarties sudarymo procedūra patenka į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį, perkančioji organizacija privalo identifikuoti atitinkamą BVPŽ kodą ar kodus.
- 72 Vis dėlto, nors BVPŽ kodų paskirtis – padėti ekonominės veiklos vykdytojams identifikuoti su jų veiklos sektoriumi susijusius skelbimus apie pirkimą, jie yra tik vienas iš pirkimo objekto aprašymo elementų, juo labiau kad Reglamente Nr. 2195/2002 pateikta klasifikacija gali pasirodyti turinti spragų arba joje gali būti ir nieko nenumatyta, atsižvelgiant, be kita ko, į technologijų pažangą.
- 73 Taigi iš principo klaidingo BVPŽ kodo paminėjimas nesukelia jokių pasekmių. Tačiau būtų kitaip, jei tokia klaida būtų požymis, kad perkančioji organizacija norėjo pakenkti vieno ar kelių ekonominės veiklos vykdytojų interesams ir taip iškreipti konkurenciją. Toks atvejis tikrai patektų į Direktyvos 2014/23 3 straipsnio 1 dalies antros pastraipos taikymo sritį.
- 74 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį, antrąjį, aštuntąjį ir devintąjį klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2014/23 5 straipsnio 1 punkto b papunktis turi būti aiškinamas taip, kad „paslaugų koncesija“ laikomas veiksmas, kuriuo perkančioji organizacija siekia elektros transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis paslaugos sukūrimą ir valdymą pavesti ekonominės veiklos vykdytojui, kurio didžioji finansinio įnašo dalis skirta šioms transporto priemonėms įsigyti ir kurio pajamas iš esmės sudarys šios paslaugos naudotojų mokami mokesčiai, jeigu pastarieji požymiai patvirtina, kad rizika, susijusi su pagal koncesiją pavestų teikti paslaugų eksploatavimu, perduota tam ekonominės veiklos vykdytojui.

Dėl trečiojo ir ketvirtąjo klausimų

- 75 Trečiuoju ir ketvirtuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/23 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad siekdama nustatyti, ar yra pasiekta šios direktyvos taikymo riba, perkančioji organizacija turi įvertinti „sutarties vykdymo laikotarpiu apskaičiuot[a]s koncesininko pajamas, neįskaitant PVM“, atsižvelgdama į mokesčius, kuriuos naudotojai mokės koncesininkui, taip pat koncesininkui ir (arba) perkančiajai organizacijai tenkančius įnašus ir išlaidas.
- 76 Pagal šios direktyvos 8 straipsnio 1 ir 2 dalis ši direktyva taikoma koncesijoms, kurių vertė yra lygi 5 350 000 eurų arba didesnė, patikslinant, kad koncesijos vertę sudaro perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto sutarties vykdymo laikotarpiu apskaičiuotos koncesininko pajamos, neįskaitant PVM, kurios bus gautos kaip atlygis už darbus ir paslaugas, kurie yra koncesijos dalykas, taip pat už prekes, susijusias su tokiais darbais ir paslaugomis.
- 77 Kadangi apyvarta parodo iš prekių pardavimo ir paslaugų teikimo gaunamą sumą, „sutarties vykdymo laikotarpiu apskaičiuotos koncesininko pajamos, neįskaitant PVM“, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 8 straipsnio 2 dalį, neišvengiamai apima mokesčius, kuriuos koncesininkui moka naudotojai kaip atlygį už naudojimąsi paslaugomis, kurios yra koncesijos dalykas. Be to, tos pačios direktyvos 8 straipsnio 3 dalies b punkte aiškiai nurodyta, kad „apskaičiuodami koncesijos numatomą vertę perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai prireikus visų pirma atsižvelgia į: <.. > pajamas iš darbų ar paslaugų vartotojų [naudotojų] sumokėtų mokesčių ar baudų, išskyrus mokesčius ir baudas, surinktus perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vardu“.
- 78 Be to, iš Direktyvos 2014/23 8 straipsnio 3 dalies c punkto matyti, kad atliekant šį apskaičiavimą taip pat turi būti atsižvelgiama į „mokėjimus arba kitą bet kurios rūšies finansinę naudą, kurią koncesininkas gauna iš perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto“. Tokie mokėjimai ar finansinė nauda sumažina investicijas, kurias turi atlikti koncesininkas.
- 79 Vis dėlto „sutarties vykdymo laikotarpiu apskaičiuotos koncesininko pajamos, neįskaitant PVM“, neišvengiamai yra perspektyvinės ir iš esmės neužtikrintos.
- 80 Be to, perkančioji organizacija taip pat gali nuspręsti, kad Direktyvos 2014/23 taikymo riba pasiekama, kai koncesininko, vieno ar kartu su perkančiąja organizacija, investicijos ir patirtinos išlaidos per koncesijos sutarties galiojimo laikotarpį akivaizdžiai viršija šią taikymo ribą. Beje, atsižvelgimas į šias investicijas ir išlaidas padeda objektyviai nustatyti koncesijos vertę (tą turi padaryti perkančioji organizacija), kaip to reikalaujama pagal Direktyvos 2014/23 8 straipsnio 3 dalį.
- 81 Tokį aiškinimą patvirtina šios direktyvos 18 straipsnio 2 dalis. Iš tiesų pagal šią nuostatą koncesijų, kurios, kaip pagrindinėje byloje, numatytos „daugiau nei penkerių metų laikotarpiui, atveju maksimali koncesijos trukmė neviršija laiko, kurio koncesininkas pagrįstai tikėjosi, kad ji apimtų investicijas, padarytas siekiant vykdyti statinius ar paslaugas, grąžinant investuotą kapitalą, atsižvelgiant į investicijas, reikalingas konkreitiems sutartiniams tikslams pasiekti. Investicijos, į kurias atsižvelgiama apskaičiavimo tikslais, apima pradines investicijas ir investicijas, padarytas koncesijos vykdymo metu“.

- 82 Be to, pagal minėtos direktyvos 52 konstatuojamosios dalies paskutinį sakinį, kuriame paaiškinama šios nuostatos taikymo sritis, perkančiosios organizacijos „visada turėtų galėti suteikti koncesiją laikotarpiui, trumpesniai už laikotarpį, reikalingą investicijoms atgauti, su sąlyga, kad [būtų numatyta kompensacija ir] susijusia kompensacija nepanaikinama vykdymo rizika“.
- 83 Tuo remiantis darytina išvada, kad apskaičiuojant numatomą koncesijos vertę galima atsižvelgti į koncesininko įnašą, t. y. investicijas, kurias jis sutiko atlikti, ir į išlaidas, kurių jis turės patirti per visą koncesijos sutarties galiojimo laikotarpį.
- 84 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Direktyvos 2014/23 8 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad siekdama nustatyti, ar yra pasiekta šios direktyvos taikymo riba, perkančioji organizacija turi įvertinti „sutarties vykdymo laikotarpiu apskaičiuot[as] koncesininko pajam[as], neįskaitant PVM“, atsižvelgdama į mokesčius, kuriuos naudotojai mokės koncesininkui, taip pat į įnašus ir išlaidas, kurie teks perkančiajai organizacijai. Vis dėlto perkančioji organizacija taip pat gali nuspręsti, kad Direktyvos 2014/23 taikymo riba pasiekama, kai koncesininko, vieno ar kartu su perkančiąja organizacija, investicijos ir išlaidos, kurias teks atlikti ir patirti per visą koncesijos sutarties galiojimo laikotarpį, akivaizdžiai viršija šią taikymo ribą.

Dėl penktojo klausimo

- 85 Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos V priedo 7 punkto b papunkčiu ir 4 konstatuojamąja dalimi, Įgyvendinimo reglamento 2015/1986 4 straipsniu ir XXI priedo III.1.1 punktu, turi būti aiškinama taip, kad nustatydamas kandidatų kokybinės atrankos ir vertinimo kriterijus perkančioji organizacija gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai būtų įtraukti į verslo arba profesinės veiklos registrą.
- 86 Reikia pažymėti, kad, priešingai nei Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 1 dalyje, Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1 dalyje aiškiai nenumatyta, kad perkančioji organizacija kaip dalyvavimo koncesijos suteikimo procedūroje kriterijų gali nustatyti atrankos kriterijus, susijusius su tinkamumu vykdyti profesinę veiklą.
- 87 Vis dėlto tai, kad Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1 dalyje šiuo klausimu nieko nepasakyta, negali reikšti, kad perkančiajai organizacijai draudžiama kaip dalyvavimo koncesijos suteikimo procedūroje kriterijų nustatyti atrankos kriterijus, susijusius su tinkamumu vykdyti profesinę veiklą.
- 88 Pirma, lankstumo ir paprastumo tikslas, kuriuo grindžiama ši direktyva ir kuris primintas jos 1 ir 8 konstatuojamosiose dalyse, leidžia šioje direktyvoje plačiai aiškinti sąvoką „profesinės galimybės“, kaip ji suprantama pagal jos 38 straipsnio 1 dalį, ir laikyti, kad ji apima tinkamumą vykdyti profesinę veiklą.
- 89 Antra, tos pačios direktyvos V priedo „Informacija, kuri turi būti pateikta koncesijos skelbimuose, nurodytuose 31 straipsnyje“ 7 punkto b papunktyje numatyta, kad perkančioji organizacija, atsižvelgdama į dalyvavimo sąlygas, prireikus privalo nurodyti, „ar pagal įstatymus ar kitus teisės aktus paslaugą gali teikti tik tam tikros profesijos atstovai“. Remiantis šia nuostata darytina išvada, kad tuo atveju, kai paslauga gali būti teikiama tik tam tikros profesijos atstovų, perkančioji organizacija turi teisę reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojas būtų įrašytas į verslo registrą arba profesinės veiklos registrą.

- 90 Trečia, Įgyvendinimo reglamento 2015/1986 XXI priedo III.1 punkte numatyta, kad reikalaujama „teisinės, ekonominės, finansinės ir techninės informacijos“ perkančioji organizacija gali nustatyti dalyvavimo sąlygą, susijusią su „tinkamumu vykdyti profesinę veiklą, įskaitant reikalavimus, susijusius su įtraukimu į profesinius ar prekybos registrus“.
- 91 Vis dėlto pagal tarpusavio pripažinimo principą, nurodytą Direktyvos 2014/23 4 konstatuojamojoje dalyje, ekonominės veiklos vykdytojas turi galėti įrodyti savo tinkamumą vykdyti koncesiją, remdamasis valstybės narės, kurioje įsisteigęs, kompetentingų institucijų išduotais dokumentais, kaip antai profesinės veiklos arba verslo registro įrašu. Taigi pagal šį principą perkančiajai organizacijai draudžiama kaip kokybinės atrankos kriterijų taikyti reikalavimą būti registruotam ir (arba) patvirtintam koncesijos vykdymo valstybėje narėje, jei šis vykdytojas jau įrašytas į panašų registrą jo įsisteigimo valstybėje narėje (pagal analogiją žr. 2021 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Riigi Tugiteenuste Keskus*, C-6/20, EU:C:2021:402, 49 ir 55 punktus).
- 92 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos V priedo 7 punkto b papunkčiu ir 4 konstatuojamąja dalimi, taip pat Įgyvendinimo reglamento 2015/1986 4 straipsniu ir XXI priedo III.1.1 punktu, turi būti aiškinama taip, kad nustatydamas kandidatų kokybinės atrankos ir vertinimo kriterijus perkančioji organizacija gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai būtų įrašyti į verslo ar profesinės veiklos registrą, su sąlyga, kad ekonominės veiklos vykdytojas gali remtis jo įrašymu į panašų registrą įsisteigimo valstybėje narėje.

Dėl šeštojo klausimo

- 93 Šeštuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos 27 straipsniu ir Reglamento Nr. 2195/2002 1 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad perkančioji organizacija, kuri reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai būtų įrašyti į Sąjungos valstybės narės verslo registrą arba profesinės veiklos registrą, gali remtis ne bendruoju viešųjų pirkimų žodynu, sudarytu iš BVPŽ kodų, bet Reglamente Nr. 1893/2006 nustatytu klasifikatoriumi „NACE 2 red“.
- 94 Reikia pažymėti, kad Direktyvos 2014/23 27 straipsnyje nustatyta, kad „visos nuorodos į nomenklatūras koncesijų suteikimo srityje pateikiamos naudojant [Reglamente Nr. 2195/2002] nustatytą Bendrą viešųjų pirkimų žodyną (toliau – BVPŽ)“.
- 95 Be to, Reglamento Nr. 2195/2002 1 straipsnyje numatyta, kad „šiuo reglamentu nustatoma bendra klasifikavimo sistema, taikoma viešiesiems pirkimams, vadinama „bendru viešųjų pirkimų žodynu“ arba „BVPŽ“. Šiuo klausimu šio reglamento 1 ir 3 konstatuojamosiose dalyse nurodyta, kad „įvairių klasifikatorių naudojimas kenkia Europos viešųjų pirkimų atvirumui ir skaidrumui, todėl „[s]udarant bendrą klasifikavimo sistemą, skirtą viešiesiems pirkimams, reikia standartizuoti nuorodas, kurias naudoja susitariančiosios institucijos ir subjektai sutarties dalyk[ui] apibūdinti“.
- 96 Iš šio sprendimo 94 ir 95 punktuose nurodytų nuostatų matyti, kad perkančioji organizacija privalo remtis tik bendruoju viešųjų pirkimų žodynu. Be to, Reglamento Nr. 1893/2006 1 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad šis reglamentas taikomas tik „NACE 2 red.“ naudojant statistikos tikslais.

- 97 Taigi į šeštąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos 27 straipsniu ir Reglamento Nr. 2195/2002 1 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama perkančiajai organizacijai, kuri reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai būtų įrašyti į Sąjungos valstybės narės verslo registrą ar profesinės veiklos registrą, remtis ne bendroju viešųjų pirkimų žodynu, sudarytu iš BVPŽ kodų, o „NACE 2 red.“ klasifikatoriumi, nustatytu Reglamente 1893/2006.

Dėl septintojo klausimo

- 98 Septintuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1 ir 2 dalys, siejamos su šios direktyvos 26 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinamos taip, kad perkančioji organizacija, nepažeisdama minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje įtvirtinto proporcingumo principo, gali reikalauti, kad kiekvienas laikinos įmonių asociacijos narys valstybėje narėje būtų įregistruotas verslo arba profesinės veiklos registre automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuomos ir išperkamosios nuomos veiklai vykdyti.
- 99 Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje numatyta ekonominės veiklos vykdytojo teisė remtis kitų subjektų pajėgumu, nepriklausomai nuo savo ryšių su jais teisinio pobūdžio, kad atitiktų dalyvavimo sąlygas, susijusias tiek su profesiniu ir techniniu pajėgumu, tiek su ekonominiu ir finansiniu pajėgumu, kaip nurodyta šios nuostatos 1 dalyje (viešųjų pirkimų srityje pagal analogiją žr. 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Swm Costruzioni 2 ir Mannocchi Luigino*, C-94/12, EU:C:2013:646, 29 ir 33 punktus ir 2021 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras*, C-927/19, EU:C:2021:700, 150 punktą). Be to, pagal šios dalies antrą sakinį, „[k]ai ekonominės veiklos vykdytojas pageidauja remtis kitų subjektų pajėgumu, jis perkančiajai organizacijai ar perkančiajam subjektui įrodo (pavyzdžiui, pateikdamas tų subjektų tuo tikslu prisiimtą įsipareigojimą), kad koncesijos vykdymo laikotarpiu turės reikiamus išteklius“.
- 100 Taigi atrodo, kad šios direktyvos 38 straipsnyje ekonominės veiklos vykdytojui suteikiama didelė laisvė pasitelkti kitus subjektus, kurie jam leistų, be kita ko, turėti trūkstamus pajėgumus. Todėl ši nuostata negali būti aiškinama kaip įpareigojanti ekonominės veiklos vykdytoją prašyti pagalbos tik tų subjektų, kurių kiekvienas gali verstis ta pačia profesine veikla. Iš tikrųjų ekonominės veiklos vykdytojas, kuris siekia remtis kitų subjektų pajėgumais, siekia arba padidinti jau turimus savo pajėgumus, bet galbūt nepakankamus ar nepakankamos kokybės, arba įgyti pajėgumus ar kompetenciją, kurių jam trūksta.
- 101 Ypač pastaruoju atveju būtų neproporcinga reikalauti, kad visi laikinosios įmonių asociacijos nariai būtų tinkami vykdyti profesinę veiklą, dėl kurios suteikiama koncesija. Iš tiesų pagal proporcingumo principą, kuris, be kita ko, užtikrinamas Direktyvos 2014/23 3 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje ir kuris yra bendrasis Sąjungos teisės principas, reikalaujama, kad įgyvendinant šios direktyvos nuostatas valstybių narių ar perkančiųjų organizacijų nustatytos taisyklės neviršytų to, kas būtina šia direktyva siekiamiems tikslams įgyvendinti (pagal analogiją, kiek tai susiję su viešojo pirkimo sutarčių sudarymu, žr. 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Michaniki*, C-213/07, EU:C:2008:731, 48 punktą ir 2021 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras*, C-927/19, EU:C:2021:700, 155 punktą).

- 102 Šiuo tikslu Direktyvos 2014/23 26 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje, be kita ko, nustatyta, kad „prireikus perkančiosios organizacijos ar perkantieji subjektai gali koncesijos dokumentuose paaiškinti, kaip ekonominės veiklos vykdytojų grupės turi atitikti ekonominės ir finansinės būklės arba techninių ir profesinių pajėgumų reikalavimus, nurodytus 38 straipsnyje, jeigu tai pagrįsta objektyviomis priežastimis ir yra proporcinga“.
- 103 Nagrinėjamu atveju prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra jokios informacijos, kuri leistų manyti, kad pagal Direktyvos 2014/23 26 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą būtina ir pateisinama remiantis objektyviomis ir proporcingomis priežastimis reikalauti, kad kiekvienas laikinos įmonių asociacijos narys valstybėje narėje būtų įrašytas į verslo ar profesinės veiklos registrą automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuomos ir išperkamosios nuomos veiklai vykdyti.
- 104 Šiomis aplinkybėmis į septintąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2014/23 38 straipsnio 1–2 dalys, siejamos su šios direktyvos 26 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinamos taip, kad perkančioji organizacija, nepažeisdama minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje įtvirtinto proporcingumo principo, negali reikalauti, kad kiekvienas laikinos įmonių asociacijos narys valstybėje narėje būtų įrašytas į verslo ar profesinės veiklos registrą automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuomos ir išperkamosios nuomos veiklai vykdyti.

Dėl dešimtojo ir vienuoliktojo klausimų

- 105 Atsižvelgiant į atsakymus, pateiktus į pirmąjį, antrąjį, aštuntąjį ir devintąjį klausimus, nereikia nagrinėti dešimtojo ir vienuoliktojo klausimų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 106 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo, iš dalies pakeistos 2019 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/1827, 5 straipsnio 1 punkto b papunktis**

turi būti aiškinamas taip:

„paslaugų koncesija“ laikomas veiksmas, kuriuo perkančioji organizacija siekia elektros transporto priemonių nuomos ir dalijimosi jomis paslaugos sukūrimą ir valdymą pavesti ekonominės veiklos vykdytojui, kurio didžioji finansinio įnašo dalis skirta šioms transporto priemonėms įsigyti ir kurio pajamas iš esmės sudarys šios paslaugos naudotojų mokami mokesčiai, jeigu pastarieji požymiai patvirtina, kad rizika, susijusi su pagal koncesiją pavestų teikti paslaugų eksploatavimu, perduota tam ekonominės veiklos vykdytojui.

- 2. Direktyvos 2014/23, iš dalies pakeistos Komisijos deleguotuoju reglamentu 2019/1827, 8 straipsnis**

turi būti aiškinamas taip:

siekdama nustatyti, ar yra pasiekta šios direktyvos taikymo riba, perkančioji organizacija turi įvertinti „sutarties vykdymo laikotarpiu apskaičiuot[as] koncesininko pajam[as], neįskaitant [pridėtinės vertės mokesčio] (PVM)“, atsižvelgdama į mokesčius, kuriuos naudotojai mokės koncesininkui, taip pat į įnašus ir išlaidas, kurie teks perkančiajai organizacijai. Vis dėlto perkančioji organizacija taip pat gali nuspręsti, kad Direktyvos 2014/23, iš dalies pakeistos Komisijos deleguotuoju reglamentu 2019/1827, taikymo riba pasiekama, kai koncesininko, vieno ar kartu su perkančiąja organizacija, investicijos ir išlaidos, kurias teks atlikti ir patirti per visą koncesijos sutarties galiojimo laikotarpį, akivaizdžiai viršija šią taikymo ribą.

3. Direktyvos 2014/23, iš dalies pakeistos Komisijos deleguotuoju reglamentu 2019/1827, 38 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos V priedo 7 punkto b papunkčiu ir 4 konstatuojamąja dalimi, taip pat 2015 m. lapkričio 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1986, kuriuo nustatomos standartinės formos, naudojamos skelbiant su viešaisiais pirkimais susijusius pranešimus, ir panaikinamas Įgyvendinimo reglamentas (EB) Nr. 842/2011, 4 straipsniu ir XXI priedo III.1.1 punktu,

turi būti aiškinama taip:

nustatydama kandidatų kokybinės atrankos ir vertinimo kriterijus perkančioji organizacija gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai būtų įrašyti į verslo ar profesinės veiklos registrą, su sąlyga, kad ekonominės veiklos vykdytojas gali remtis jo įrašymu į panašų registrą įsisteigimo valstybėje narėje.

4. Direktyvos 2014/23, iš dalies pakeistos Komisijos deleguotuoju reglamentu 2019/1827, 38 straipsnio 1 dalis, siejama su šios direktyvos 27 straipsniu ir 2002 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2195/2002 dėl bendro viešųjų pirkimų žodyno (BVPŽ) 1 straipsniu,

turi būti aiškinama taip:

pagal ją draudžiama perkančiajai organizacijai, kuri reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai būtų įrašyti į Europos Sąjungos valstybės narės verslo registrą ar profesinės veiklos registrą, remtis ne bendruoju viešųjų pirkimų žodynu (BVPŽ), sudarytu iš BVPŽ kodų, o „NACE 2 red.“ klasifikatoriumi, nustatytu 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1893/2006, nustatančiame statistinį ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių „NACE 2 red.“ ir iš dalies keičiančiame Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3037/90 bei tam tikrus EB reglamentus dėl konkrečių statistikos sričių.

5. Direktyvos 2014/23, iš dalies pakeistos Komisijos deleguotuoju reglamentu 2019/1827, 38 straipsnio 1 ir 2 dalys, siejamos su šios direktyvos 26 straipsnio 2 dalimi,

turi būti aiškinamos taip:

perkančioji organizacija, nepažeisdama minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje įtvirtinto proporcingumo principo, negali reikalauti, kad kiekvienas laikinos įmonių asociacijos narys valstybėje narėje būtų įrašytas į verslo ar profesinės veiklos

registrą automobilių ir lengvųjų variklinių transporto priemonių nuomos ir išperkamosios nuomos veiklai vykdyti.

Parašai.